

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
13.5.2023**

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Μετά τὰ φυσικά, Α 2, 98b12-28

Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περὶ τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως. Ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἶεται ἀγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασιῶν)· ὥστ' εἴπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἀγνοίαν ἐφιλοσόφησαν, φανερόν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἔνεκεν. Μαρτυρεῖ δὲ αὐτὸ τὸ συμβεβηκός· σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν ἢ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι. Δῆλον οὖν ὡς δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρεῖαν ἑτέραν, ἀλλ' ὡσπερ ἄνθρωπος, φαμέν, ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἔνεκα καὶ μὴ ἄλλου ὦν, οὕτω καὶ αὐτὴν ὡς μόνην οὔσαν ἐλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν· μόνη γὰρ αὕτη αὐτῆς ἔνεκέν ἐστιν.

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ, Επιστολή στον Μενόικέα, 122

Μήτε νέος τις ὦν μελλέτω φιλοσοφεῖν, μήτε γέρων ὑπάρχων κοπιάτω φιλοσοφῶν· οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδεὶς ἐστίν οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαίνειν. Ὁ δὲ λέγων ἢ μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν ὥραν ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν, ὁμοίός ἐστιν τῷ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μήπω παρεῖναι τὴν ὥραν ἢ μηκέτι εἶναι. Ὡστε φιλοσοφητέον καὶ νέω καὶ γέροντι, τῷ μὲν ὅπως γηράσκων νεάζη τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων, τῷ δὲ ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιός ἦ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. Μελετᾶν οὖν χρή τὰ ποιοῦντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἴπερ παρουσίας μὲν αὐτῆς πάντα ἔχομεν, ἀπουσίας δὲ πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν.

A1. «διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν»: Τι ἐννοεῖ ὁ Ἀριστοτέλης με τὴν παραπάνω φράση; (μονάδες 6)

A2. «εἰς τὸ ταύτην ἔχειν»: Σε ποια/-ες λέξη/-εις τοῦ ἀρχαίου κειμένου ἀναφέρεται ὁ υπογραμμισμένος τύπος; (μονάδες 4)

Μονάδες 10

B1. Ὁ Ἀριστοτέλης στὸ ἀρχαῖο κείμενο ἀξιοποιεῖ τὴ μέθοδο τῶν παραδειγμάτων. Να ἐπισημάνετε ποια εἶναι αὐτά καὶ ὡς πρὸς τι ἐξυπηρετοῦν τὴν ἀποδεικτικὴ διαδικασία ποὺ ἀκολουθεῖ ὁ φιλόσοφος.

Μονάδες 10

B2.

Ἐπίκουρος, Ἐπιστολή πρὸς Μενουκία, 131-132

Ὅταν λοιπὸν υποστηρίζουμε ὅτι ὁ τελικὸς σκοπὸς εἶναι ἡ ἡδονή, δεν εννοούμε τις ἡδονές των ασώτων κι αυτές που συνίστανται στην αισθησιακὴ ἀπόλαυση, ὅπως ὀρισμένοι νομίζουν –ἀπὸ ἀγνοία κι ἐπειδὴ διαφωνοῦν με ἐμὰς παίρνουν στραβά τα λόγια μας– ἀλλὰ εννοούμε το να μην ἔχει κανεὶς σωματικὸ πόνο και ταραχὴ ψυχικὴ. Γιατί τη γλύκα στη ζωὴ δεν τη φέρνουν τα ἀπανωτὰ φαγοπότια και τα γλέντια [...] οὔτε τα ψάρια και τα ἄλλα ἐδέσματα που προσφέρονται σ' ἓνα πολυδάπανο τραπέζι, ἀλλὰ ὁ νηφάλιος στοχασμὸς, αὐτὸς που διερευνᾷ τους λόγους για τους ὁποίους προτιμάμε ἀποφεύγουμε καθεὶ και ἀποδιώχνει τις δοξασίες που με τόση ταραχὴ γεμίζουν την ψυχὴ μας. Αφετηρία για ὅλα αὐτὰ και συνάμα το υπέρτατο αγαθὸ εἶναι ἡ φρόνηση.

Για τοῦτο κι ἀπὸ τη φιλοσοφία προτιμότερη εἶναι ἡ φρόνηση, ἀπὸ την ὁποία ἀπορρέουν ὅλες οἱ ἀρετές: ἡ φρόνηση που μας διδάσκει ὅτι δεν εἶναι δυνατόν να ζεῖ κανεὶς χαρούμενα, αν ἡ ζωὴ του δεν ἔχει γνώση, ὁμορφιά και δικαιοσύνη κι οὔτε πάλι μπορεῖ να ἔχει ἡ ζωὴ του γνώση, ὁμορφιά και δικαιοσύνη, αν δεν ἔχει και χαρά.

Αξιοποιώντας στοιχεῖα του ἀρχαίου και του μεταφρασμένου κειμένου, να ἐξηγήσετε με ποιο τρόπο συσχετίζει ὁ Ἐπίκουρος την ἡδονὴ με την εὐδαιμονία του ἀνθρώπου.

Μονάδες 10

B3. Να χαρακτηρίσετε τις ἀκόλουθες θέσεις ως σωστές (Σ) ἢ λανθασμένες (Λ). Να ἐπιφέρετε τις ἀναγκαῖες διορθώσεις σε ὅσες χαρακτηρίσατε λανθασμένες, ὥστε να ἀποδίδεται ὀρθὰ το περιεχόμενό τους.

- i. Κατὰ τον Πλάτωνα, ἀπὸ τα μέρη της ψυχῆς ἡγεμονεύει το ἀλόγιστον.
- ii. Οἱ δημιουργοὶ εἶναι προορισμένοι ἀπὸ τη στιγμή που γεννιοῦνται να προστατεύουν την πόλη.
- iii. Στην πλατωνικὴ πολιτεία ὑπάρχει κοινωνικὴ κινητικότητα.
- iv. Οἱ φύλακες-παντελεῖς ἐκλέγονται με ψηφοφορία ἀπὸ το σύνολο των φυλάκων.
- v. Στο τέλος της ἐκπαιδευτικῆς πορείας κύριο μάθημα εἶναι ἡ διαλεκτικὴ.

Μονάδες 10

B4. ἤρξαντο, εἰδέναι, πάρωρος, παρεῖναι, ποιοῦντα: Για κάθε τύπο που σας δόθηκε να γράψετε δύο ὁμόρριζα ἐπίθετα, ἀπλά ἢ σύνθετα, της νέας ἐλληνικῆς γλώσσας.

Μονάδες 10

Γ.ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

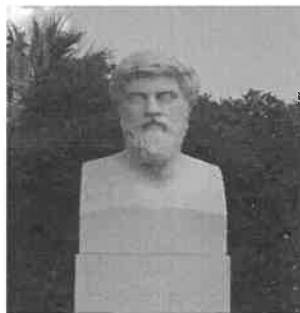
ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ, ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΩΝ ΑΡΕΤΗΣ, 7, Α-Σ, Teubner

Ο Πλούταρχος πρεσβεύει ότι ο παιδαγωγός ασκεί μεγάλη επίδραση στην εύπλαστη ψυχή των παιδιών και για αυτόν τον λόγο θεωρεί σημαντική για την ορθή εκπαίδευση των νέων την επιλογή σωστού δασκάλου.

Ἐπειδὴν τοίνυν ἡλικίαν λάβωσιν ὑπὸ παιδαγωγοῖς τετάχθαι, ἐνταῦθα δὴ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐκτέον ἐστὶ τῆς τούτων καταστάσεως, ὡς μὴ λάθωσιν ἀνδραπόδοις ἢ βαρβάροις ἢ παλιμβόλοις τὰ τέκνα παραδόντες. ἐπεὶ νῦν γε τὸ γιγνόμενον πολλοῖς ὑπερκαταγέλαστόν ἐστι. τῶν γὰρ δούλων τῶν σπουδαίων τοὺς μὲν γεωργοὺς ἀποδεικνύουσι, τοὺς δὲ ναυκλήρους τοὺς δ' ἐμπόρους τοὺς δ' οἰκονόμους τοὺς δὲ δανειστάς· ὅ τι δ' ἂν εὕρωσιν ἀνδράποδον οἰνόληπτον καὶ λίχνον, πρὸς πᾶσαν πραγματείαν ἄχρηστον, τούτῳ φέροντες ὑποβάλλουσι τοὺς υἱοὺς. δεῖ δὲ τὸν σπουδαῖον παιδαγωγὸν τοιοῦτον εἶναι τὴν φύσιν οἷόσπερ ἦν ὁ Φοῖνιξ ὁ τοῦ Ἀχιλλέως παιδαγωγός.

Τὸ δὲ πάντων μέγιστον καὶ κυριώτατον τῶν εἰρημένων ἔρχομαι φράσων. διδασκάλους γὰρ ζητητέον τοῖς τέκνοις, οἳ καὶ τοῖς βίοις εἰσὶν ἀδιάβλητοι καὶ τοῖς τρόποις ἀνεπίληπτοι καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἄριστοι· πηγὴ γὰρ καὶ ρίζα καλοκαγαθίας τὸ νομίμου τυχεῖν παιδείας. καὶ καθάπερ τὰς χάρακας οἱ γεωργοὶ τοῖς φυτοῖς παρατιθέασιν, οὕτως οἱ νόμιμοι τῶν διδασκάλων ἐμμελεῖς τὰς ὑποθήκας καὶ παραινέσεις παραπηγνύουσι τοῖς νέοις, ἵν' ὀρθὰ τούτων βλαστάνη τὰ ἦθη.

παλιμβόλοις: σε δολερούς ανθρώπους, **ἀνδράποδον οἰνόληπτον καὶ λίχνον:** δούλο μέθυσο καὶ λαίμαργο, **ἀνεπίληπτοι:** ἀμεμπτοι, **τὰς χάρακας:** τὰ στηρίγματα, **ἐμμελεῖς:** κατάλληλες, **παραπηγνύουσι:** στερεώνουν, θέτουν γιὰ στηρίγμα.

Γ1. Να μεταφράσετε το παρακάτω απόσπασμα του κειμένου: «δεῖ δὲ τὸν σπουδαῖον παιδαγωγὸν ... ἵν' ὀρθὰ τούτων βλαστάνη τὰ ἦθη.».

Μονάδες 20

Γ2. Ποια ενέργεια πολλών συμπολιτών του θεωρεί ο Πλούταρχος αξιοκατάκριτη και καταγέλαστη, σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του παραπάνω κειμένου;

Μονάδες 10

Γ3α. «**διδασκάλους γὰρ ζητητέον τοῖς τέκνοις**», «**πηγή γὰρ καὶ ρίζα**»: Να κατατάξετε τα παραπάνω ουσιαστικά στην αντίστοιχη στήλη του παρακάτω πίνακα (μονάδες 2) και στη συνέχεια να τα μεταφέρετε στη γενική πτώση του ενικού αριθμού (μονάδες 2):

Ουσιαστικά α' κλίσης	Ουσιαστικά β' κλίσης

Γ3β. «**ἴν' ὀρθὰ τούτων βλαστάνη τὰ ἦθη**»: Να αναγνωρίσετε γραμματικά την αντωνυμία του παραπάνω αποσπάσματος και να τη μεταφέρετε στην ίδια πτώση και στον ίδιο αριθμό στο θηλυκό γένος (μονάδα 1).

Γ3γ. «**ὡς μὴ λάθωσιν ἀνδραπόδοις ἢ βαρβάροις ἢ παλιμβόλοις τὰ τέκνα παραδόντες**»: Να εντοπίσετε στο παραπάνω χωρίο τον ρηματικό τύπο που ανήκει σε ρήμα β' συζυγίας (μονάδα 1) και να τον μεταφέρετε στο γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής και της υποτακτικής του ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται (μονάδες 2).

Γ3δ. «**τούτῳ φέροντες ὑποβάλλουσι τοὺς υἱούς**»: Να ξαναγράψετε την παραπάνω πρόταση μεταφέροντας το ρήμα στον παρατατικό και στον αόριστο β' της φωνής που βρίσκεται (στο ίδιο πρόσωπο και στην ίδια έγκλιση) (μονάδες 2).

Μονάδες 10

Γ4α. «**παραδόντες, τὴν φύσιν, τῶν εἰρημένων, ἀδιάβλητοι, τὰ ἦθη**»: Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παραπάνω όρους του κειμένου (μονάδες 5).

Γ4β. «**ἐκτέον ἐστί**»: Να αναλύσετε το παραπάνω ρηματικό επίθετο (μονάδες 2).

Γ4γ. «**ἔρχομαι φράσεων**»: Να αναγνωρίσετε συντακτικά τη μετοχή του αποσπάσματος (μονάδα 1) και να την αναλύσετε στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση (μονάδες 2).

Μονάδες 10